

**ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Л. В. МІСЬКЕВИЧ, аспірант

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: luydmula14@gmail.com

Анотація. У статті визначено понятійно-категоріальний апарат формування готовності майбутніх керівників навчальних закладів до використання інноваційних технологій управління у професійній діяльності. Основними поняттями дослідження є: «освіта», «навчальний заклад», «управління навчальним закладом», «майбутній керівник навчального закладу», «керівник навчального закладу», «інноваційні технології управління», «професійна діяльність».

Ключові слова: освіта, навчальний заклад, управління навчальним закладом, майбутній керівник навчального закладу, керівник навчального закладу, готовність, інноваційні технології управління, професійна діяльність.

Актуальність (Introduction). Протягом останніх років в навчальних закладах України спостерігається недостатній рівень їх організаційної діяльності. Адже в результаті навчання випускники, отримуючи дипломи, не готові приступити до виконання своїх професійних обов'язків. Ще одним аспектом є те, що дипломи в українських закладах освіти не завжди визнаються іноземними країнами. Значною мірою це пов'язано з вміннями та готовністю керівників навчальних закладів до професійної діяльності. Особливо враховуючи сучасний глобальний технічний, інноваційний та інформаційний розвиток суспільства, значну увагу слід акцентувати на підготовці майбутніх фахівців та розвитку їхніх професійних навичок. Майбутні керівники навчальних закладів повинні бути готові у майбутньому до використання інноваційних технологій управління у професійній діяльності, відповідаючи тим самим на сучасні запити суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Дослідження питання управління навчальними закладами та використання керівниками інноваційних технологій управління у професійній діяльності проводилося багатьма вченими. Сутність освітніх інновацій та їх класифікацію, генезу управлінських процесів у кінці ХХ століття, сучасні принципи, функції та методи управління в ринкових умовах, наукові засади розвитку освітніх закладів як відкритих соціально-педагогічних систем розглядалися в працях науковців: Ю. Атаманчука, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, Л. Каленіної, В. Ковальчука, Л. Лабзенка, О. Мармази, О. Набоки, С. Ніколаєнка, В. Олійника, М. Поташника, Т. Рожнової, Н. Романенка, Є. Хрикова.

Мета (Purpose) - визначити понятійно-категоріальний апарат формування готовності майбутніх керівників навчальних закладів до використання інноваційних технологій управління у професійній діяльності.

Методи (Methods). У процесі визначення понятійно-категоріального апарату формування готовності майбутніх керівників навчальних закладів до використання інноваційних технологій управління у професійній діяльності було проаналізовано основні поняття даного питання у педагогічній літературі.

Результати (Results). Протягом тривалого періоду спостерігаються значні труднощі в системі управління навчальними закладами. Це пов'язано з виникненням розбіжностей між швидким темпом розвитку інновацій та вимог до особистісних і професійних якостей науково-педагогічних працівників, та недостатнім рівнем готовності майбутніх управлінців до використання інновацій у професійній діяльності. Адже керівники закладів освіти повинні працювати в нових соціально-економічних умовах та відповідати вимогам соціуму. Враховуючи сучасний динамічний розвиток суспільства, виникла необхідність у вдосконаленні організаційної діяль-

ності навчального закладу, шляхом використання керівниками інноваційних технологій управління.

Як зазначає С. Ніколаєнко, *освіта* - це важливий ресурс розвитку інтелектуального, духовного і морального потенціалу всієї нації, і від її успішного розвитку залежить майбутнє кожної країни. Необхідно вчитись управляти на рівні економіки знань, інноваційної економіки, винаходити та конкурувати. Потрібно побудувати базис інноваційної культури, системи створення унікальних знань, оскільки знання, як уже зазначалося, - це влада і капітал для збереження народу [13]. З огляду на це, діяльність навчальних закладів має бути спрямована не тільки на засвоєння студентами теоретичного матеріалу, а й насамперед на всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями [6]. За визначенням В. Кременя термін "*освіта*" розглядається як цілеспрямована пізнавальна діяльність людей з отримання знань, умінь та навичок або щодо їх вдосконалення. Процес і результат засвоєння особистістю певної системи наукових знань, практичних умінь та навичок і пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і творчої діяльності, а також морально-естетичної культури, які у своїй сукупності визначають соціальне обличчя та індивідуальну своєрідність цієї особистості [5]. Узагальнено можемо сказати, що *освіта* – це безцінне багатство та світове надбання, яке сприяє інтелектуальному та розумовому розвитку людства, підвищує освітній рівень народу, формує особистість людини і патріота, та виховує високі морально-етичні якості громадянина.

Як написано в Законі України "Про освіту" термін "*навчальний заклад*" (заклад освіти) визначається як юридична особа публічного або приватного права, що провадить освітню діяльність відповідно до своїх установчих документів [6]. Закладом освіти вважаємо таку установу, діяльність якої спрямована на розвиток освіти, проведення навчального процесу з метою надання знань, вмінь та навичок студентам, та розвитку їхнього професіоналізму. Ці два поняття взаємопов'язані між собою як у теоретичному плані так і практичному. Мається на увазі здійснення освітньої діяльності у навчальному закладі. Проаналізувавши термін "навчальний заклад", доцільно буде визначити сутність поняття "управління навчальним закладом".

Поняття "*управління навчальним закладом*" розглядається як цілеспрямована активна взаємодія керівників, громадськості та інших учасників науково-педагогічного процесу, спрямована на його впорядкування, переведення на більш високий рівень заради заданого результату [14]. За визначенням російських школознавців управління навчальним закладом характеризується як специфічна діяльність, в якій її суб'єкти за допомогою планування, організації, керівництва та контролю забезпечують організованість (інтегрованість) спільної діяльності учнів, педагогів, батьків, обслуговуючого персоналу та її спрямованість на досягнення освітніх цілей та цілей розвитку навчального закладу [1,2,3]. Тобто під цим поняттям можемо вважати виконання керівниками їхніх обов'язків та реалізації управлінської діяльності.

Ключовою фігурою у здійсненні управлінської діяльності освітнього закладу виступає *керівник навчального закладу*. Сучасний управлінець навчального закладу є трансформатором оновленого змісту освіти, освітніх технологій, форм та методів навчання, виховання й розвитку особистості, піклується про власну управлінську діяльність, про впровадження елементів новизни, оригінальності, тобто всього того, що необхідне для забезпечення реформування навчально-виховного та навчально-виробничого процесу в закладі освіти та підвищення результативності управлінської діяльності [18]. Керівник – це головна особа у керівній ланці будь-якої установи, яка організовує діяльність всієї системи діяльності навчального закладу, реалізовує управлінську діяльність та його рішення є найважливішим і остаточним.

Для більш ширшої характеристики поняття керівника проаналізуємо певні нормативні документи. У статті 34 Закону України "Про вищу освіту" визначені функціональні обов'язки керівника вищого навчального закладу. Серед яких міститься таке положення, яке вимагає глибокого професіоналізму, практичної і теоретичної підготовки. "...керівник відповідає за

впровадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі...” [7]. Окрім того, права, обов’язки та відповідальність керівника вищого навчального закладу відображаються в контракті. Типовий контракт із керівником державного вищого навчального закладу містить такі складові у своїй структурі: загальні положення, права і обов’язки сторін, оплату праці та соціально-побутове забезпечення керівника, та внесення змін і доповнень до контракту та його припинення [14].

Майбутні керівники навчальних закладів отримують знання, вміння та навички у навчальних закладах під час навчально-виховного процесу. Протягом цього періоду освітній процес повинен сприяти засвоєнню студентами знання з теорії управління, філософії, соціології та психології управління, педагогіки, інформаційних технологій, менеджменту, рідної та іноземної мови тощо. Як зазначає Н. Сас [17] **«майбутній керівник навчального закладу»** - це студенти-магістранти спеціальності «Специфічні категорії. Управління навчальними закладами», які на основі власного бажання та за результатами вступних випробувань здійснюють професійну підготовку у системі вищої професійної освіти України. У цій підготовці важливу роль відіграють викладачі. Тому необхідним є постійне фахове вдосконалення педагога, яке забезпечується диференціальним підходом до вдосконалення конкретних спеціальних знань, залежно від типу його професійної діяльності, що в свою чергу вимагає високої педагогічної майстерності [9]. Визначальною рисою є взаєморозуміння та творча співпраця під час освітнього процесу. За таких умов важливим є вміння організувати навчальний процес як взаємодію, спрямовану на розвиток особистості, здійснювати культуротворчу життєтворчу місію [2].

Готовність майбутніх фахівців є показником якості підготовки та може бути охарактеризована сукупністю знань, умінь та навичок, отриманих студентом у результаті навчання. В свою чергу, під професійною готовністю розуміють сукупність професійних якостей, набутих студентом під час навчального процесу або професійної підготовки [4]. С. Янкевич розглядає поняття **“готовність”** як сукупність здібностей, що включають в себе певні якості та властивості особистості; готовність як певний особистісний стан; готовність як стійка властивість особистості [12]. Проаналізувавши вище зазначене можемо сказати, що готовність – це сукупність отриманих знань, умінь, навичок та здібностей в процесі навчального процесу, які є необхідними для подальшої професійної реалізації.

Одним із важливим завдань, які покладаються на керівників навчальних закладів є впровадження в управлінську діяльність **інноваційних технологій управління**, а саме нових сучасних методів у навчально-виховний та управлінський процеси, завдяки наявності відповідних знань, умінь та навичок менеджера освіти [15]. За І. Дичківською, **інноваційна діяльність** – це складний і багатоплановий феномен, який своїм змістом охоплює: процес взаємодії індивідів, спрямований на розвиток, перетворення об’єкта, переведення його в якісно новий стан; системну діяльність щодо створення, освоєння та застосування нових засобів: особливий вид творчої діяльності, що об’єднує різноманітні операції і дії, спрямовані на набуття нових знань, технологій, систем [10]. За визначенням Т. Рожнової, **управлінські інноваційні технології** – це сукупність методів, операцій і прийомів, послідовне виконання яких забезпечує вирішення інноваційного управлінського завдання і сприяє якісному розвитку як окремого суб’єкта управління, так і всієї освітньої системи навчального закладу [16]. Тобто під **інноваційними технологіями управління** розуміємо щось таке нове, якого не було раніше і воно сприятиме розвитку освітньої установи; це сучасні вдосконалені відповідно до вимог суспільства методи та прийоми, які керівник буде застосувати у професійній діяльності з метою подальшого розвитку закладу освіти.

Професійна діяльність представляє собою складну багатоелементну динамічну систему і по суті є управлінською діяльністю. Суттєвими для визначення змісту професійної діяльності є виявлення професійно важливих якостей, функціональних можливостей і відносин [1]. У зв’язку з такими вимогами чітко зрозуміло, що студенти повинні не тільки виконувати певні операції, а й творчо мислити, зіставляти та аналізувати факти, аргументовано захищати власну точку зору, мати достатню теоретичну підготовку та вміти реалізувати її на практиці. Для цього педагогам потрібне розуміння того, що сьогодні вже неможливо викладати традиційно, коли у центрі навчального процесу перебуває педагог, а студенти пасивно приймають матеріал [3].

Висновки і перспективи (Discussion). Таким чином, аналіз педагогічної літератури та різних трактувань основних понять досліджуваної теми дозволив нам визначити понятійно-категоріальний апарат формування готовності майбутніх керівників навчальних закладів до використання інноваційних технологій управління у професійній діяльності. Подальшими напрямками нашого дослідження є модель формування готовності майбутніх керівників навчальних закладів до використання інноваційних технологій управління у професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Березняк Е. С. Руководство современной школой / Е. С. Березняк – М. : Педагогика, 1983. – 197 с.
2. Веснин В. Р. Основы менеджмента / В. Р. Веснин – М. : Экономика, 1996. – 471 с.
3. Внутришкольное управление: Вопросы теории и практики / Под ред. Г. И. Шамовой. – М. : Педагогика, 1991. – 395 с.
4. Евдалова В. Б. Дополнительное образование детей: учебник для студ. пед. Училищ и колледжей / Е. Б. Евдалова, Л. Г. Логинова, Н. М. Михайлова. - М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004.- 349с.
5. Енциклопедія освіти / за ред. В. Г. Кременя. – Акад. пед. наук України, К: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
6. Закон України "Про освіту" [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2OZ7LA.html.
7. Закон України "Про вищу освіту".- [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
8. Ковальчук В. І. Актуальність упровадження інноваційних підходів до організації навчального процесу в ПТНЗ / В. І. Ковальчук. // Збірка статей науково-практичної конференції "Інновації, творчість-інвестування в майбутнє".. – 2014. – С. 18–22.
9. Ковальчук В. І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в ПТНЗ: спецкурс для підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти / В. І. Ковальчук. - К.: Шк. світ, 2009. - 136 с.
10. Ковальчук В. І. Інновації у навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / В. І. Ковальчук. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/2558/>.
11. Максименко С. Д. Фахівця потрібно моделювати: (Наукові основи готовності випускників педвузу до педагогічної діяльності) / С. Д. Максименко, О. М. Пелех - Рідна школа. – 1994. – № 3–4. – С. 62–72.
12. Мул С. А. Логіко-теоретичний аналіз проблеми "психологічна готовність" особистості / С. А. Мул // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць К-ПНУ ім. І. Огієнка та Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – 2010. – Вип. 7. – С. 465-475.
13. Ніколаєнко С. М. Законодавча база управління навчальними закладами: навчальний посібник / С. М. Ніколаєнко – К.: НУБіП України, 2015. – 225 с.
14. Ніколаєнко С. М. Керівник навчального закладу: навчальний посібник / С.М. Ніколаєнко. – Київ: НУБіП України, 2016. – 172с.
15. Пінчук Д. М. Інноваційні управлінські технології як чинник зростання ефективності управління навчальним закладом [Електронний ресурс] / Д. М. Пінчук – Режим доступу до ресурсу: <http://zavantag.com/docs/464/index-2837578.html>.
16. Рожнова Т. Є. Управлінські технології - засіб оптимізації управління вищим навчальним закладом [Електронний ресурс] / Т. Є. Рожнова - Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/10065/>.
17. Сас Н. М. Обґрунтування необхідності та можливості професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційної компоненти професійної діяльності в умовах магістратури за спеціальністю «Специфічні категорії. Управління навчальним закладом» [Електронний ресурс] / Н. М. Сас - Режим доступу: http://nymph.edu.ua>UEK_1_221-222012-_24.
18. Сергеева Л. М. Сучасні орієнтири змісту управлінської компетентності керівника навчального закладу [Електронний ресурс] / Л. М. Сергеева – Режим доступу до ресурсу: <http://tme.umo.edu.ua/docs/3/10sereel.pdf>

References

1. Bereznjak, E. S. (1983). Rykovedstvo shkoloj [Management of contemporary school]. M. : Pedagogika, 197.
2. Vesnin V. R. (1996). Osnovy menezhmenta [Management fundamentals]. Ekonomika, 471.
3. Vnutrishkol'noe upravlenie: voprosy teorii i praktiki [Intraschool management: theory and practice questions] / Pod. red. G. I. Shamovoi. (1991). M.: Pedagogika, 395.
4. Evdalova, V. B., Evdalova, E. B., Loginova, L. G., Mikhailova, N. M. (2004). Dopolnitel'noe obrazovanie detei: uchebnik dlja stud. uchilishch i kolledzhei [Additional child education: manual for the students of ped. schools and colleges]. M.: Gumanitar. izd. tsentr VLADOS. 349.
5. Entsyklopedija osvity [Encyclopedia of education] / za red V. G. Kremenja. (2008) – Akad. ped. nauk Ukrainy, K.: Uirinkom Inter, 1040.
6. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [Law of Ukraine "About education"]. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2OZ7LA.html.
7. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" [Law of Ukraine "About higher education"] Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
8. Koval'chuk, V. I. (2014). Aktual'nist' uprovdzhennja innovatciinykh pidhodiv do organizatsii navchal'nogo protcesu v PTNZ [Actually of innovative approaches implementation to the organization of learning process at VS]. Zbirka stattei naukovo-praktychnoi konferentsii "Innovatsii, tvor-chist' – investuvannja v maibutnje". 18-22.
9. Koval'chuk, V. I. (2009). Innovatsiini pidhody do organizatsii navchal'nogo protcesu v PTNZ: spetckurs dlja pidvyshchennja kvalifikatsii kerivnyh i pedagogichnyh kadriv osvity [Innova-tive approaches to organization of learning process at VS: special course for managers and ped. workers qualification increase]. K.: Shk. svit, 136.
10. Koval'chuk, V. I. (2013). Innovatsii u navchal'no-vyhovnomu protcesi zagal'noosvitnih navchal'nyh zakladiv [Innovations in the educational process at the general educational schools]. Available at: <http://elibrary.kubg.edu.ua/2558/>.
11. Maksymenko, S. D., Peleh, O. M. (1994). Fahivtsja potribno modeljuvaty [Need professional model]: (Naukovi osnovy gotovnosti vypusknikov pedvuzu do pedagogichnoi dijal'nosti). Ridna shkola. № 3-4. 62 – 72.
12. Mul, S. A. (2010). Logiko-teoretychnyi analiz problem "psychologichna gotovnist'" osobystosni [Logic and theoretical analysis of the problem of the psychological readiness of individual]. Problemy suchasnoi psihologii : zb. nauk. prac' K-PNU im. Ogienka ta In-tu psihologii im. G. S. Kostjuka NAPN Ukrainy. Vyp. 7. - 465-475.
13. Nikolaenko, S. M. (2015). Zakonodavcha baza upravlinnja navchal'nymy zakladamy: navchal'nyi posibnyk [Legislative framework of management of educational establishments]. K.: NUBiP Ukrainy, 225.
14. Nikolaenko, S. M. (2016). Kerivnyk navchal'nogo zakladu: navchal'nyi posibnyk [Manager of educational establishment: a manual]. K.: NUBiP Ukrainy, 172.
15. Pinchuk, D. M. Innovatciini upravlins'ki tehnologii jak chynnyk zrostannja efektyvnosti upravlinnja navchal'nym zakladom [Innovative Management technologies as a factor of increase of effectiveness of educational establishment management]. Available at: <http://zavantaq.com/docs/464/index-2837578.html>.
16. Rozhnova, T. E. Upravlins'ki tehnologii – zasib optymizatcii upravlinnja vyshchym navchal'nym zakladom [Management technologies – means to optimize the management of higher education institution]. Available at: <http://eprints.zu.edu.us/10065/>.
17. Sas, N. M. Obgruntuvannja neobhidnosti ta mozhlyvosti profesiinoi pidgotovky maibutnih kerivnikov navchal'nyh zakladiv do innovatciinoi komponenty profesiinoi dijal'nosti v umovah magistratury za spetsial'nistju "Spetsyfichni kategorii. Upravlinnja navchal'nym zakladom" [Foundation of necessary and opportunity of professional preparation of future managers of educational establishments to the innovative component of professional activity in terms of master's degree "Specific categories. Educational establishment management"]. Available at: http://nuph.edu.ua>UEK_1_221-222012-_24.
18. Sergeeva, L. M. Suchasni orientyry zmistu upravlins'koi kompetentnosti kerivnyka navchal'nogo zakladu [Contemporary landmarks of content of educational establishment manager]. Available at: <http://tme.umo.edu.ua/docs/3/10sereel.pdf>

ПОНЯТИЙНО-КАТЕГОРИАЛЬНЫЙ АППАРАТ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ РУКОВОДИТЕЛЕЙ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ УПРАВЛЕНИЯ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Л. В. Миськевич

Аннотация. В статье определено понятийно-категориальный аппарат формирования готовности будущих руководителей учебных заведений к использованию инновационных технологий управления в профессиональной деятельности. Основные понятия исследования: «образование», «учебное заведение», «управление учебным заведением», «будущий руководитель учебного заведения», «руководитель учебного заведения», «инновационные технологии управления», «готовность», «профессиональная деятельность».

Ключевые слова: образование, учебное заведение, управление учебным заведением, будущий руководитель учебного заведения, руководитель учебного заведения, готовность, инновационные технологии управления, профессиональная деятельность.

THE CONCEPTUAL-CATEGORICAL APPARATUS OF THE READINESS OF THE FUTURE MANAGERS FOR THE USING THE INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF MANAGEMENT AT THE PROFESSIONAL ACTIVITY

L. V. Miskevych

Abstract. In the article determined the conceptual and categorial apparatus of the readiness formation of future managers of educational establishments to using management innovative technologies. The basic concepts of our research are "education", "educational establishment", "management of educational establishment", "future manager of educational establishment", "manager of educational establishment" "innovative management technologies", "readiness", "professional activity".

Keywords: education, educational establishment, management of educational establishment, future manager of educational establishment, manager of educational establishment, innovative management technologies, readiness, professional activity.

УДК 378.147.035:34-057.875]:311.2

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

О.А. МУРЗИНА, аспірант кафедри освіти та управління навчальним закладом

Класичний приватний університет

E-mail: elena_murzina@ukr.net

Анотація. В статті здійснено аналіз результатів експериментального дослідження. Встановлено, що перспективним напрямком підвищення якості підготовки майбутніх юристів є формування системи його професійних ціннісних орієнтацій, яка виявляє ціннісну позицію особистості по відношенню до професійної діяльності. В нашому дослідженні ми визначили професійні ціннісні орієнтації майбутніх юристів як систему цінностей, ціннісні орієнтації, смислів та установок на правничу і соціально-значиму діяльність, що утворюють унікальну аксіосферу особистості, яка відображає особистісну, професійну та соціальну направленість юриста. З урахуванням специфіки професійної юридичної діяльності нами розроблено структуру професійних ціннісних орієнтацій майбутніх юристів. У процесі дослідження структурного складу професійних ціннісних орієнтацій майбутніх юристів виділено аксіологічний, психологічний, мотиваційний, когнітивний і прогностичний компоненти, кожен з яких виконує певну функцію. До основних функцій професійних ціннісних орієнтацій майбутніх юристів віднесені: нормативна, регулятивна, комунікативна та професійно-діяльнісна. Визначено критерії сформованості професійних ціннісних орієнтацій майбутніх юристів у процесі фахової підготовки: когнітивний; особистісний; діяльнісний. Виділено рівні сформованості професійних ціннісних орієнтацій майбутніх